

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.363/2021/4.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Sebe Mária, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2021. június 10.
Az ügy tárgya: közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény
Terhelt: ...
Elsőfok: Szigetvári Járásbíróság, 2.B.42/2019/13., ítélet, tárgyalás, 2019. december 5.
Másodfok: Pécsi Törvényszék, 3.Bf.178/2020/15., ítélet, tanácsülés, 2021. január 26.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Legfőbb Ügyészség
Az indítvány iránya: a terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény miatt ... terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szigetvári Járásbíróság 2.B.42/2019/13. számú, valamint a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.178/2020/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Szigetvári Járásbíróság a Be. CI. Fejezete szerint, távollévő terhelttel szemben lefolytatott eljárásban meghozott és 2019. december 5-én kihirdetett 2.B.42/2019/13. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés] és testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés]. Ezért őt mint többszörös visszaesőt – halmazati büntetésül – 6 hónap szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg és úgy rendelkezett, hogy a terhelt legkorábban a büntetése háromnegyed részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a védő által elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért bejelentett fellebbezést elbírálv a másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a 2021. január 26-án tanácsülésen meghozott 3.Bf.178/2020/15. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. A terhelt cselekményét közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntettének [Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont, 311. §] és testi sértés vétségének [Btk.

164. § (1) bekezdés, (2) bekezdés] minősítette, ezt meghaladóan azonban helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a terhelt és a sértett ismerősök voltak, a sértett ugyanabban a faluban élt, ahol a terhelt a korábbi élettársával lakott.

[4] A sértett a cég 1 alkalmazottja volt, betegszállító munkakörben dolgozott.

[5] 2018. december 13. napján a délutáni órákban a terhelt és barátnője jelentős mennyiségű szeszesített fogyasztottak. Az elfogyasztott szeszesítettől a terhelt és barátnője rosszul lettek, ezért hozzájuk mentőt hívtak. A hívásra 20 óra körüli időben az Országos Mentőszolgálat munkatársai – tanú 1 mentőgépkocsi vezető és tanú 2 mentőápoló – érkeztek a helyszínre, a terhelt és barátnője azonban addigra elmentek. A mentősök a ... téren találták meg őket, a terhelt feldúlt állapotban volt. Mivel orvosi segítséget kért, a kórházba szállították őket.

[6] A kórház sürgősségi bejáratához érve tanú 1 a lépcsők mellé parkolt, mivel a gépkocsibeállón a cég 1 betegszállító gépkocsija állt, amelybe a betegszállító, ... sértett és tanú 3 egy hordágyon fekvő idős beteget kívántak betenni, hogy a kórházból az otthonába szállítsák. Erre tekintettel a mentőápolók gyalogosan kísérték a terheltet a sürgősségi bejáratához. Amikor a terhelt meglátta a sértettet, trágár szavakkal szidta, és kiabálva fenyegette őt, azt állítva, hogy miatta szakadt meg az élettársi kapcsolata. Azt is mondta neki: „..., most foglak kinyírni!”. Ezután a terhelt a sértett felé indult, míg a mentőápolók megpróbálták visszatartani. A terhelt kiszabadult a mentőápolók fogásából, a sértetthez ment és őt több alkalommal megpróbálta megütni, azonban a sértettnek sikerült elhárítania a terhelt ütéseit, eltolta magától és megpróbált kitérni a terhelt elől.

[7] Ezt követően tanú 1 és tanú 2 ismét lefogták a terheltet és – mivel a terhelt agressziója kizárólag a sértett felé irányult – szóltak a sértettnek, hogy szálljon be a betegszállítóba és induljon el. A sértett ennek eleget is tett, beszállt a gépkocsiba, azonban a gépjárművel nem mert elindulni, mivel tartott attól, hogy a gépkocsi közelében dulakodó terheltet elgázolja.

[8] Ezután a terhelt ismét kiszabadult a mentőápolók szorításából, és a betegszállító gépkocsi elé lépett, ütni kezdte a motorháztetőt, majd felszólította a sértettet, hogy szálljon ki a gépkocsiból. Ezután a terhelt kinyitotta a gépkocsi ajtaját és újra a sértettre támadt, amelyet a sértett úgy próbált elhárítani, hogy leszorította a terhelt kezeit és őt ismétellen ellökte magától. Ekkor a terhelt, majd a barátnője is átesett a gépkocsifeljáró korlátján, majd a terhelt felugrott és újra a sértett felé szaladt, akit több alkalommal megpróbált megütni a fején és a felsőtestén, de a sértettnek ez alkalommal is sikerült elhárítani a terhelt ütéseit. A cselekmény során a terhelt egy alkalommal a sértett felé rúgott, amely a sértett bal alkarját találta el.

[9] Végül a sértettnek, tanú 1 és tanú 2 mentőápolóknak, valamint tanú 3 betegszállítónak sikerült a terheltet a földre vinni, lefogták a terheltet, végül egy a kórházból kikerülő orvos nyugtató injekciót adott be neki és őt a kórház dolgozóival együtt a kezelőbe kísérték.

[10] A terhelt a kórház bejárata előtt tanúsított erőszakos magatartást, folyamatosan kiabált, az általa vélt konfliktust nem az általánosan elfogadott erkölcsi normáknak megfelelően rendezte, ezért magatartása kihívóan közösségellenes volt, és alkalmas volt arra, hogy másokban megbotráncozást vagy riadalmat keltsen.

[11] A terhelt bántalmazása következtében a sértett a bal alkar zúzódását és felületes hámsérülését szenvedte el, amelynek tényleges gyógytartama nyolc napon belüli.

[12] A sértett a 2018. december 14. napján foganatosított tanúkihallgatása alkalmával könnyű testi sértés vétsége miatt magánindítványt terjesztett elő a terhelttel szemben.

[13] **II.** A jogerős ügydöntő határozat ellen a Legfőbb Ügyészség BF.254/2021/2. számon terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontjára alapítva.

[14] Indokai szerint a másodfokú bíróság határozata indokolásában megállapította, hogy a terhelt cselekményének helyes minősítése mellett az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartama nem éri el az irányadó büntetési tétel alsó határát, azaz a büntetés törvényellenesen enyhe. A terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában azonban a Be. 595. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú bíróságnak nem volt eljárásjogi lehetősége arra, hogy a büntetést a törvényes keretek között szabja ki.

[15] Az irányadó tényállás alapján a másodfokú bíróság ítéletének indokolásában helytálló és részletesen megindokolt érvek alapján állapította meg, hogy a terhelt terhére rótt magatartás – a testi sértés vétségével halmazatban – közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetnének minősül.

[16] Mindezek alapján a Szigetvári Járásbíróság törvényt sértett, amikor az általa tévesen minősített cselekmény kapcsán a Btk. 311. §-ára figyelemmel a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontja megsértésével a büntetési tételkeret egy éves alsó határát el nem érő, hat hónap szabadságvesztést szabott ki, amely törvénysértés reparálására a Pécsi Törvényszéknek törvényes lehetősége nem volt, mivel a súlyosítási tilalom törvénysértő büntetés kiszabása esetén is érvényesül. A terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában a másodfokú bíróság akkor sem szabhat ki törvényes büntetést, ha az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés tartama nem éri el a különös részi törvényi tényállásban írt büntetési tételkeret alsó határát. Ilyen esetben csak felülvizsgálati eljárásban lehet a törvénysértést korrigálni.

[17] A felülvizsgálati eljárásban annak megállapításánál, hogy a büntetés törvénysértő tartamú-e, kizárólag a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételeknek és a Különös Részben írt tételkeret emelő rendelkezésnek van jelentősége, így az enyhítő rendelkezés alkalmazhatósága és az ebből eredő leszállási lehetőség figyelmen kívül marad (BH 2014.174.).

[18] Mivel a jogerős határozattal kiszabott szabadságvesztés tartama elmarad a törvényes büntetési tétel minimumától, ekként az törvénysértő. A terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány feloldja a súlyosítási tilalmat. Ez esetben a felülvizsgálati eljárásban akkor is kiszabható az elsőfokú határozatban kiszabottnál súlyosabb büntetés, ha e határozat ellen kizárólag a terhelti és védői fellebbezés folytán került sor másodfokú eljárásra (BH 2017.256.).

[19] Ezért a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott elsőfokú és másodfokú ítélet megváltoztatását és a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztésnek a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontja szerinti büntetési tételkeret alsó határát elérő tartamú szabadságvesztésre súlyosítását indítványozta.

[20] **III.** A felülvizsgálati indítvány – az alábbiak szerint – nem alapos.

[21] 1. A Be. 660. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálati indítványt tanácsulésen bírálja el, kivéve, ha a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül az ügy nyilvános ülésen való elbírálását indítványozza [Be. 660. § (2) bekezdés a) pont]. Ugyanakkor a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készülségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 212. § (1) és (2) bekezdése abban az esetben is lehetővé teszi a felülvizsgálati indítvány tanácsulésen való elbírálását, ha az indítványt nyilvános ülésen kell elbírálni, azonban az elbíráláshoz szükséges adatok a felülvizsgálati indítvánnyal érintett írásbeli

nyilatkozata alapján beszerezhetők, és a rendelkezésre álló adatok alapján az ügy tanácsülésen való elbírálásának nincs akadálya.

[22] A fentiekre történő figyelmeztetés után a felülvizsgálati indítvánnyal érintettek nyilvános ülés kitűzését nem indítványozták, így a Kúria a felülvizsgálati indítványt tanácsülésen bírálta el.

[23] Az ügyészség felülvizsgálati indítványa a terhelt terhére irányult, mivel büntetésének súlyosítását célozta.

[24] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terhére felülvizsgálati indítvány előterjesztésére kizárólag az ügyészség jogosult [Be. 651. § (1) bekezdés], amelyet a jogerős határozat közlésétől számított hat hónapon belül terjeszthet elő [Be. 652. § (3) bekezdés].

[25] Jelen esetben az ügyészséggel a másodfokú tanácsülésen hozott ügydöntő határozat kézbesítéssel történt közlése 2021. január 26. napján megtörtént és a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa 2021. március 25-én, azaz hat hónapon belül érkezett a Kúriához. Ekként a felülvizsgálati indítvány mind alanyában, mind a határidőn belüli előterjesztésében joghatályos.

[26] 2. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpont], illetve a Btk. más szabályának megsértésével [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpont] szabott ki törvénysértő büntetést.

[27] A felülvizsgálati ok két fordulata alapján a Kúria felülbírálati és döntési jogköre némileg eltérő.

[28] A 2003. július 1. napját megelőzően hatályban volt, a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény 284. § (1) bekezdés b) pontja felülvizsgálati okként határozta meg, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy más anyagi jogszabálysértés miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak a terhelttel szemben. Az említett törvényhely (2) bekezdésében ezzel összefüggésben a törvény rögzítette, hogy az (1) bekezdés b) pontja esetén sincs helye felülvizsgálatnak, ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki.

[29] A 2003. július és 2018. június 30. napja között hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) – a 2006. évi LI. törvény 199. § (1) bekezdésével megállapított – 416. § (1) bekezdés b) pont I. fordulatához nem kapcsolódik a „törvénysértő büntetés” fogalmi meghatározása [1973. évi I. törvény 284. § (2) bekezdés], ezzel pedig megszűnt e fogalom tartalmának szűkítő jogszabályi definíciója. Ezzel egyező a hatályos Be. (a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény) szabályozása is.

[30] Törvénysértő minősítés (a felülvizsgálati ok első fordulata) esetén nincs tehát olyan tételes jogi előírás, amely szerint felülvizsgálati oknak csak az olyan – minősítést érintő – anyagi jogszabálysértés tekinthető, amelynek korrekciója, megváltoztatása folytán a büntetést új büntetési tételkeretek között kell kiszabni.

[31] A Btk. más – tehát a cselekmény minősítésén kívül eső – szabályának megsértése miatt (azaz a szóban lévő felülvizsgálati ok második fordulata alapján) azonban csak az olyan anyagi jogi szabály megszegése képez felülvizsgálati okot, aminek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény az ítélőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt az egyszerűsített felülvizsgálat (Be. XCIV. Fejezet) nem ad jogorvoslati lehetőséget (BH 2020.9.). Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe,

másként szólva ilyen büntetést – illetve ilyen formában joghátrányt – a törvény nem ismer, nem tesz lehetővé.

[32] Amennyiben azonban egy adott büntetés kiszabására – a bíró mérlegelésére bízottan – a törvény lehetőséget biztosít, az soha nem lehet felülvizsgálat tárgya, hogy a bíró a konkrét ügyben helyes vagy helytelen mérlegeléssel, indokoltan vagy indokolatlanul szabta-e ki az adott büntetést.

[33] 3. Jelen esetben a felülvizsgálati indítvány egyértelműen megjelölte, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontján alapul. Ennek megfelelően a cselekmény jogerős ítéleti minősítését nem támadta, azt kifejezetten törvényesnek tartotta. Ezt a Kúria is osztotta.

[34] A Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hivatalos személy elleni erőszak büntetettét az követi el, aki hivatalos vagy külföldi hivatalos személyt jogszerű eljárásában erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályoz. A Btk. 311. §-a úgy rendelkezik, miszerint a Btk. 310. § szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt közfeladatot ellátó személy ellen követi el. A Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont f) alpontja szerint közfeladatot ellátó személy az egészségügyi dolgozó, az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy és a betegjogi képviselő az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetekben.

[35] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eü.tv.) 3. §

c) pontja szerint egészségügyi ellátás: a beteg adott egészségi állapotához kapcsolódó egészségügyi tevékenységek összessége;

f) pontja szerint egészségügyi szolgáltató: a tulajdoni formától és fenntartótól függetlenül minden egészségügyi szolgáltatás nyújtására és az egészségügyi államigazgatási szerv által kiadott működési engedély alapján jogosult egyéni egészségügyi vállalkozó, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet;

e) pontja szerint egészségügyi szolgáltatás: az egészségügyi államigazgatási szerv által kiadott működési engedély birtokában vagy – törvényben meghatározott esetben – az egészségügyi államigazgatási szerv által történő nyilvántartásba vétel alapján végezhető egészségügyi tevékenységek összessége, ideértve a betegszállítást is.

[36] A betegszállításról szóló 19/1998. (VI. 3.) NM rendelet 2. § a) pontja értelmében betegszállítás: az Eü.tv. 97. § (1)-(3) bekezdésében foglalt esetekben a betegnek egészségügyi intézménybe, illetve ezen egészségügyi intézményből a beszállított beteg kezelését, vizsgálatát, valamint sürgősségi ellátását követően otthonába történő szállítása.

[37] Ugyanezen rendelet 2. § c) pontja szerint betegszállítási tevékenységet végző szervezet: a fővárosi és megyei kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala által külön jogszabály szerint kiadott működési engedéllyel rendelkező betegszállításra feljogosított szervezet; d) pontja szerint pedig betegszállítási tevékenységet végző személy; a c) pontban foglalt szervezetek tevékenysége során a beteg szállításában közreműködő személy.

[38] Az Eü.tv. 139. §-a szerint az egészségügyi dolgozó egészségügyi szolgáltatás nyújtásával összefüggő tevékenységvégzése során, valamint az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személy ezen jogviszony alapján végzett, a betegellátással és a betegirányítással közvetlenül összefüggő feladatai tekintetében a Büntető Törvénykönyvről szóló törvény szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül.

[39] Jelen esetben a sértett a betegszállítás végzésére az illetékes egészségügyi államigazgatási szerv által kiadott működési engedéllyel rendelkező egészségügyi szolgáltató, a cég 1 alkalmazottjaként személygépkocsi vezető és betegkísérő munkakörben dolgozott, a

terhelt cselekményének elkövetése idején e jogviszonya keretében a betegellátással közvetlenül összefüggő feladatát végezte. Ehhez képest a bántalmazás személyes indoka közömbös.

[40] Maradéktalanul egyetértett tehát a Kúria az ügyészi állásponttal abban a vonatkozásban, hogy a másodfokú bíróság az anyagi jogi szabályoknak megfelelően minősítette a terhelt azon erőszakos magatartását, hogy a kórház sürgősségi bejáratánál parkoló betegszállító gépkocsiba éppen egy beteget betenni igyekvő sértettre támadt, felismerve, hogy közfeladatot ellátó személyt a betegszállításban akadályoz – a Btk. 459. § (1) bekezdés 12/f) pontjára és a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjára is figyelemmel – a Btk. 311. §-a szerint büntetendő közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetékének.

[41] Mivel tehát a jogerős ítéletben a terhelt cselekményének minősítése törvényes, a büntetés felülvizsgálatára csak akkor lett volna törvényes lehetőség, ha az adott nemű és/vagy mértékű büntetés az ügyben a terhelttel szemben a büntető anyagi jog szabályai szerint nem lett volna kiszabható.

[42] Kétségtelen, hogy a terhelt terhére rótt bűncselekmény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, továbbá az is, hogy a másodfokú bíróságnak – a terhelt terhére bejelentett ügyészi fellebbezés hiányában – a súlyosítási tilalomra figyelemmel [Be. 595. § (1) bekezdés] a szabadságvesztés tartamának felemelésére nem volt törvényes lehetősége. Ugyancsak nem vitatható, hogy a terhelttel szemben kiszabott 6 hónapi szabadságvesztés tartama az irányadó büntetési tétel alsó határát sem éri el.

[43] A Btk. 82. § (1) bekezdése szerint azonban a büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne; e törvényhely (2) bekezdés d) pontja szerint, amennyiben a büntetési tétel alsó határa egyévi szabadságvesztés, ehelyett rövidebb tartamú szabadságvesztést lehet kiszabni. E szabályozás tehát a hat hónapi szabadságvesztés kiszabását az irányadó büntetési tétel mellett is kiszabhatóvá teszi.

[44] A Btk. 89. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy többszörös visszaesővel szemben a büntetés a Btk. 82. § (1) bekezdése alapján csak különös méltánylást érdemlő esetben enyhíthető. Nem ütközik tehát mérlegelést nem tűrő törvényi szabályba a büntetési tétel alsó határát el nem érő büntetés a többszörös visszaeső terhelttel szemben sem, mert arra különös méltánylást érdemlő esetben törvényi lehetőség van; annak a konkrét esetben való indokoltsága azonban – a korábban írtak szerint – nem lehet felülvizsgálat tárgya (Kúria Bfv.II.345/2019/9.).

[45] A jogerős ítéletben kiszabott büntetés tehát nem ütközik a Btk. kötelező, mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe, ezért az nem törvénysértő.

[46] 4.1. Megjegyzi a Kúria, hogy a másodfokú bíróság a büntetéskiszabás felülvizsgálati eljárásban való korrekciójának lehetősége kapcsán a BH 2020.38. – helyesen BH 2020.36. – számú eseti döntésre hivatkozott, ami eltérő felülvizsgálati okra és eltérő perjogi helyzetre vonatkozik. A büntetés végrehajtásának a Btk. 86. § (1) bekezdésében foglalt kizáró ok ellenében való felfüggesztése a törvény kötelező, mérlegelést és kivételt nem tűrő rendelkezését sérti, ami ellen a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontjában önállóan nevesített okból van helye felülvizsgálatnak, és az ilyen törvénysértés a másodfokú eljárásban – a terhelt terhére bejelentett fellebbezés hiányában – valóban nem küszöbölhető ki, a felülvizsgálati eljárásban azonban orvosolható. Jelen ügyben azonban a kiszabott büntetés – ahogy azt a Kúria korábban kifejtette – nem ütközik kötelező törvényi rendelkezésbe.

[47] A felülvizsgálati indítványában a Legfőbb Ügyészség annak alátámasztására, hogy a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány a súlyosítási tilalmat feloldja, a BH 2017.256. számon közzétett eseti döntésre hivatkozott. Abban az ügyben az elsőfokú bíróság

a pénzbüntetésre vonatkozó törvényi rendelkezés figyelmen kívül hagyásával hozta meg határozatát, amikor a pénzbüntetés napi tételeinek számát a törvényi minimumnál (30 napi tétel) alacsonyabb mértékben (25 napi tételben) határozta meg. A másodfokú bíróság észlelte ugyan a törvénysértést, de a súlyosítási tilalmat feloldó ügyészi fellebbezés hiányában nem volt lehetősége annak kiküszöbölésére, az elsőfokú határozatban kiszabottnál súlyosabb büntetés kiszabására. A Kúria a törvénysértést a pénzbüntetés napi tétel számának törvényi minimumra történő felemelésével küszöbölte ki.

[48] A perjogi helyzet ebben az esetben is eltér a jelen ügytől. A pénzbüntetés napi tételei számának a Btk. 50. § (3) bekezdés első mondat első fordulatában írt alsó határt el nem érő mértékben való meghatározása szintén kötelező törvényi rendelkezést sért. Kétségtelen, hogy a terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítvány a súlyosítási tilalmat feloldja; jelen ügyben azonban nem a súlyosítási tilalom volt a büntetés súlyosításának az akadály, hanem a büntetés törvénysértő voltának hiánya.

[49] 4.2. A jelen ügyben az az eldöntendő kérdés, hogy ha a jogerős ítéletben megállapított minősítés törvényes, akkor a téves minősítés alapulvételével kiszabott, a másodfokú eljárásban a súlyosítási tilalom folytán nem súlyosítható, de a helyes minősítés mellett a büntetés enyhítésére vonatkozó szabályok alkalmazásával kiszabható büntetés törvénysértőnek tekinthető-e.

[50] A Kúria ennek vizsgálata kapcsán három korábbi határozatra hivatkozik, melyekben az ügyészség által a terhelt terhére törvénysértő büntetés kiszabása miatt előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján került sor felülvizsgálati eljárás lefolytatására.

[51] 4.2.1. A Bfv.I.992/2019/5. számú ítéletének alapjául szolgáló ügyben az elsőfokú bíróság a terheltet költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont], társtettesként elkövetett számvitel rendje megsértése büntette [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk. 345. §) miatt pénzbüntetésre és foglalkozástól eltiltásra ítélte. A védő által bejelentett fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a terhelt költségvetést károsító bűncselekményét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont szerinti – két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő – költségvetési csalás büntetnének minősítette.

[52] A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálat pontos okaként a Btk. más szabályainak megsértésével kiszabott törvénysértő büntetést jelölte meg. Álláspontja szerint a terhelt terhére megállapított bűncselekmény minősítése törvényes, de sérült a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontjában írt rendelkezés, ugyanis e szabály kimerítő alkalmazásával is legalább egy évi szabadságvesztést kellett volna kiszabni.

[53] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a pénzbüntetés kiszabására vonatkozó rendelkezés mellőzésével a terheltet 1 évi szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette. A döntés elvi tartalma szerint, ha a bűncselekmény törvényes minősítéshez tartozó büntetési tételének alsó határa kétévi szabadságvesztés, akkor a szabadságvesztés büntetés kiszabásának mellőzésével pénzbüntetés és foglalkozástól eltiltás alkalmazása még a büntetés enyhítésére vonatkozó szabályok alkalmazása esetén (Btk. 81. §, 82. §) is törvénysértő.

[54] 4.2.2. A Kúria a Bfv.II.728/2012/5. számú ítéletének alapjául szolgáló ügyben a bíróság az első fokon jogerőssé vált ítéletében a terheltet löfegyverrel visszaélés büntette [1978. évi IV. törvény – a továbbiakban: korábbi Btk. – 263/A. § (1) bekezdés a) pont] miatt 5 hónapi börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a terhelt terhére előterjesztett felülvizsgálati indítvány alapján a szabadságvesztés tartamát 1 évre emelte fel.

[55] 4.2.3. A Bfv.I.1342/2012/5. számú ítélet alapjául szolgáló ügyben az elsőfokú bíróság – helyes minősítés mellett – a két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett vesztegetés büntette [korábbi Btk. 250. § (1) bekezdés, (3) bekezdés I. fordulat] miatt szabott ki 8 hónapi szabadságvesztést, melynek végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. A másodfokú bíróság az ítéletet annyiban változtatta meg, hogy a próbaidő tartamát egy évre mérsékelte. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 évre súlyosította.

[56] 4.3. Mindhárom ügyben megállapítható tehát, hogy az ügyészség olyan esetekben terjesztett elő a terheltek terhére felülvizsgálati indítványt, amikor a jogerős ítéletben kiszabott büntetés – a jelen ügytől eltérően – az enyhítő rendelkezések alkalmazásával sem volt kiszabható (két évtől nyolc évig terjedő büntetési tételkeret esetén pénzbüntetés, illetve egy évnél rövidebb tartamú szabadságvesztés).

[57] Megállapítható továbbá az is, hogy a Kúria a büntetést mindhárom ügyben az enyhítő rendelkezések [korábbi Btk. 87. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont; Btk. 82. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont] alkalmazásával kiszabható, és nem a törvényes büntetési tételkeret szerinti legrövidebb tartalomra súlyosította, azaz egy-egy évi szabadságvesztésre. Ezáltal a törvénysértés orvoslásaként éppen azt a helyzetet hozta létre, amit a jelen ügyben az ügyészség törvénysértőnek tart. Ez egyértelműen amellett szól, hogy az ilyen büntetés nem törvénysértő.

[58] A jelen esetben a jogerős ítélettel kiszabott hat hónapi szabadságvesztés nem törvénysértő, mert az egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény miatt a többszörös visszaeső terhelten szemben a Btk. 89. § (2) bekezdésére figyelemmel, a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés d) pontjának alkalmazásával kiszabható. A különös méltánylást érdemlő eset fennállása és az enyhítő szakasz alkalmazásának indokoltsága – a korábban írtak szerint – nem lehet felülvizsgálat tárgya.

[59] Megjegyzi a Kúria, hogy ellenkező álláspont oda vezetne, miszerint a téves minősítés másodfokú bíróság általi felismerése és korrekciója esetén, amennyiben a terhelt terhére fellebbezést nem jelentenek be, a törvény kötelező rendelkezését nem sértő, de a helyes minősítéshez képest eltúlzottan enyhe büntetés súlyosítása csupán annyiban nehezülne el, hogy arra nem a másodfokú eljárásban, hanem az azt követő felülvizsgálati eljárásban kerülhetne – indítvány esetén automatikusan – sor. Ez pedig a súlyosítási tilalom (Be. 595. §) fontos, garanciális jellegű intézményének kiüresítését jelentené; ezért arra csak akkor kerülhet sor, ha a kiszabott büntetés a törvény kötelező rendelkezését sértené.

[60] A Kúria a BH 2014.174. számú jogesettől való eltérést a Be. 561. § (3) bekezdés g) pontjára tekintettel azzal indokolja, hogy az enyhítő rendelkezés alkalmazása vagy nem alkalmazása – ahogy azt a közzétett jogeset a kiemelt elvi tartalmában is rögzíti – nem lehet felülvizsgálati ok. A felülvizsgálati határozatban a büntetéskiszabási körülmények értékelésére nem kerülhet sor. A Kúria ezen határozatában részletesen elemezte, hogy mivel a büntetett előéletű terhelt cselekménye két ok – a különös kegyetlenséggel és a védekezésre képtelen személy sérelmére történt elkövetés – miatt is súlyosabban minősül, emellett azt édesanyja sérelmére követte el, ezek (nyilvánvalóan a konkrét ügyben) az egyéb súlyosító körülményekre is tekintettel kizárják az enyhítő rendelkezés alkalmazását {indokolás [31] bekezdés}. A büntetés céljára vonatkozó, valamint a büntetés kiszabásának elveit tartalmazó anyagi jogi rendelkezések esetleges megsértése azonban a felülvizsgálatot nem alapozza meg, ezek ugyanis nem olyan rendelkezések, amelyek nem tűnnek mérlegelést. Így nem vizsgálható az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során az enyhítő és súlyosító körülményeket miként vették figyelembe (BH 2019.158.II.).

[61] Ekként nem tekinthető törvénysértőnek az adott bűncselekményhez tartozó, a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret határain kívül eső, de a Btk. más

rendelkezései alapján az adott bűncselekmény miatt a terhelttel szemben kiszabható büntetés. A Kúria – fentebb bemutatott – ítélezési gyakorlata is ezt a felfogást tükrözi.

[62] **IV.** Minderre figyelemmel a Kúria – miután nem észlelt olyan egyéb eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[63] A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[64] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul; az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. június 10.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró